

Arktisk Institut / Ledelsesberetning 2003

Arktisk Institut blev som en privat selvejende institution stiftet i 1954 ved Kgl. Resolution efter at en kreds bestående af universitetsfolk, aktive danske arktiske forskere og ekspeditionsfolk havde peget på den nationale nødvendighed for oprettelsen af et Dansk Polarinstitut. Dette institut skulle bistå forskere med løsningen af praktiske problemer i forbindelse med arktisk forskning. En række forskellige statslige sekretariatsfunktioner blev knyttet til instituttet. Således blev Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland, samt redaktionen af Meddelelser om Grønland og Det grønlandske Stednavneudvalg knyttet til Arktisk Institut og dets medarbejdere. Disse funktioner er stort set alle i dag ført videre i Dansk Polarcenter eller i Det grønlandske Hjemmestyres regi.

Der er i dag grund til at se tilbage på forholdet mellem Arktisk Institut og DANSK POLARCENTER, som det udviklede sig gennem årene. I slutningen af 1980'erne, måtte Arktisk Institut se i øjnene, at det med oprettelsen af Det grønlandske Hjemmestyre og den dermed forbundne nedlæggelse af Grønlandsministeriet ikke længere var muligt økonomisk at klare sig som uafhængig institution. Her var det især midler til den daglige drift, der var et problem, medens midler til vedligeholdelsen af instituttets store samlinger kunne dækkes ved fondsmidler.

Derfor måtte Arktisk Instituts bestyrelse efter mere end 2 års overvejelser og forhandlinger indgå som partner i det arktiske fællesskab, som opstod omkring samlingen af en række danske/grønlandske relationer og funktioner i et dansk polarinstitut, det senere Dansk Polarcenter.

Gennem en samarbejdsaftale sikredes Arktisk Institut fortsatte selvstændige eksistens ved at instituttet stillede sit bibliotek, omfattende foto- og dokumentssamling til rådighed for Dansk Polarcenter mod til gengæld at få egnede lokaler, sekretariatsbistand m.v., samt et årligt beløb reguleret, således, at det følger lønudviklingen i den offentlige sektor. Efter samarbejdsaftalen blev Dansk Polarcenter ansvarlig for samlingernes drift, samt sikring af de fysiske forhold for samlingerne og Arktisk Instituts øvrige ejendom, herunder at de forsikringsmæssigt faldt ind under statens almindelige selvforsikringsprincip.

Samarbejdet mellem Arktisk Institut og Dansk Polarcenter er gennem årene forløbet godt, idet de moderne kontorfaciliteter, som af Staten var stillet til rådighed for Arktisk Institut er blevet anvendt til at fortsætte sit arbejde med at udbygge sine samlinger og øge sit virke ved at kunne tilbyde brugere og givere en personlig og omhyggelig betjening. Dette har bl.a. kunnet lade sig gøre p.g.a et stort antal frivillige hjælpere.

Samarbejdet gennem de senere år har været præget af den nedskæring i de offentlige bevillinger, som Dansk Polarcenter har måttet gennemleve, og som naturligvis også har sat sit præg på Arktisk Institut's muligheder. Således er det direkte tilskud til Arktisk Instituts drift ikke ændret siden fastlæggelsen i 1990. Det antal timer, som Dansk Polarcenter har kunnet afse til pasningen af arkiverne har ikke kunnet følge de intentioner som lå til grundlag for samarbejdsaftalen.

Men disse udefra givne omstændigheder har dog kunnet løses takket været tilskud fra en række større og mindre fonde, der gennem årene har ydet væsentlige bidrag til Arktisk Instituts aktiviteter.

Arktisk Instituts fremtid.

Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling har den 1. april 2004 opsagt samarbejdsaftalen bestemmelse om den statslige forsikring af Arktisk Instituts bibliotek og samlinger, således at Arktisk Institut fremover selv må dække evt. tab ved samlingernes brug og drift. Arktisk Institut har derefter truffet aftale med Kommuneforsikring om en totalforsikring af samlingerne.

Mens Dansk Polarcenter således har været tvunget til fremover at overlade det direkte ansvar for samlingernes forsikring til Arktisk Institut, er man fra Statens side fortsat interesseret i at samlingerne holdes tilgængelige og opbevares under hensigtsmæssige fysiske forhold.

Derfor må man i dag tolke, at forholdet mellem Staten og Arktiske Institut som selvejende institution er mærket af de generelle nedskæringer, der har ramt den største del af den offentlige sektor. Dette vil i fremtiden få indflydelse på det daglige arbejde, men ikke påvirke det gode forhold mellem de arktiske institutioner i et bofællesskab.

Instituttets ledelse 2003.

I 2003 har instituttets virksomhed været ledet af en bestyrelse bestående af:

Professor, dr.jur. Isi Foighel (formand), indvalgt i bestyrelsen, medlem af AI/FU.

Professor Minik Rosing (næstformand), indvalgt i bestyrelsen,

Fhv. direktør for Grønlands Hjemmestyre John Jensen, indvalgt i bestyrelsen, medlem af AI/FU.

Professor H.C.Gulløv, Nationalmuseets etnografiske afdeling, udpeget af Det grønlandske Selskab.

Redaktør Niels Henrik Lyng, KNR, udpeget af Grønlands Hjemmestyre.

Civ.ing. Jørgen Taagholt, indvalgt i bestyrelsen.

Seniorforsker Naja Mikkelsen, GEUS, udpeget af Kræmers Fond.

Bibliotekar Vibeke Sloth-Jakobsen, udpeget af Dansk Polarcenter.

Adm. direktør Peter Augustinus, indvalgt i bestyrelsen, medlem af AI/FU.

Professor Bjarne Grønnow, Nationalmuseet, SILA, indvalgt i bestyrelsen.

Kommandør Axel Fiedler(SVN), indvalgt i bestyrelsen

Fhv. rigsombudsmand i Grønland, Gunnar Martens, indvalgt i bestyrelsen.

Stabslæge-I (SVN), Leif Vanggaard, indvalgt i bestyrelsen, medlem af AI/FU.

Bestyrelsen har i 2003 afholdt 2 møder.

Det i 2001 nedsatte forretningsudvalg har i 2003 afholdt 3 møder

Den daglige drift har været ledet af direktør, stabslæge Leif Vanggaard. I ferieperioder har direktøren været afløst af cand.mag Jens Fabricius.

Særlige begivenheder i 2003.

- Janni Andreassens: Eigil – biografi om kunstneren og polarforskeren.
- Udstilling i anledning af Eigil Knuth's 100 års dag på Munkeruphus.
- Jette Bang fotoudstilling. Det Kgl. Bibliotek.
- Lauge Koch udstilling. Det Kgl. Bibliotek.
- Per Folkvers billeder. Danske Ambassade i Berlin.
- I forbindelse med Polarnatten, udstilling samt foredrag (Jørgen Taagholt)
- Post Grønland udstilling i Forum samt foredrag (Leif Vanggaard)
- Udlån til Kattegat Centret.
- Bruxelles. For Hoffet. Udstilling i forbindelse med HM Dronningens officielle besøg.
- Odder Museum, Sirius-50 års udstilling.

Arktisk Institut har i 2003 fortsat annonceringen i tidsskriftet Grønland og som resultat heraf modtaget et stort antal bøger, fotografier og dokumenter. Opmærksomheden omkring Arktisk Institut er ligeledes blevet øget gennem instituttets hjemmeside: www.arktiskinstitut.dk som har været meget velbesøgt. En opgørelse viser, at hjemmesiden har haft gennemsnitlig 6.000 besøg om måneden.

Fotosamlingen.

Arktisk Instituts fotosamling indeholder i alt ca 100,000 enkeltfotos samt et større antal historiske filmoptagelser fra ekspeditioner m.m..

KUM- projektet

For at sikre samlingen påbegyndtes i 2002 et større registrerings- og sikkerhedskopieringsarbejde på grundlag af en bevilling på 1,5 mio. kr. fra Kulturministeriet. Der er i 2003 blevet skannet, d.v.s. sikkerhedskopieret 13.000 fotos i høj opløsning. AF disse er ca 8.000 beskrevet og nyregistrerede.

I 2003 er der solgt 277 billeder for i alt kr. 123.724 kr. Provenuet herfor tilfalder efter samarbejdsaftalen Dansk Polarcenter.

25 gæster har arbejdet i fotosamlingen på forskellige projekter.

Følgende medarbejdere har været beskæftiget i fotosamlingen:

Kirsten Klüver, (barselsvikar)

Jakub Medonos, Eskimologistuderende tilknyttet KUM projektet.

Karin Roug, arkæologistuderende, KUM projektet.

Annika Egilsdottir, eskimologistuderende, KUM projektet.

Cand. oecon. Finn Knudsen har som frivillig arbejdet med digitalisering af fotoarkivet, samt korrekturlæsning.

Dokumentarkivet.

41 gæster har arbejdet i samlingen.

Stud.med Majbritt Knudsen har arbejdet med en "Osval-II" opgave i Medicinsk Historie om fysiologen, deltager i Danmark-ekspeditionen, Lindhardt 1906-08. Majbritt Knudsen fik karakteren 13 ved Københavns Universitet for besvarelsen af denne opgave.

Der er modtaget gaver (dokumenter m.v.) fra Axel Fiedler, Ebba Bang, Münster samt fra Mogens Graaes bo.

Arkivar Mogens Guldbrandsen har været ansat for Dansk Polar Center 1 dag og for fondsmidler ½ dag om ugen. I alt har arbejdsindsatsen været på 667 timer i 2004, fordelt på 49 uger.

Biblioteket

Biblioteket rummer Arktisk Instituts bogsamling på ca. 13.000 bøger samt Eskimologisk instituts bogsamling og Dansk Polarcenters samling, i alt ca. 36.000 bøger.

Sonja Jakobsen, som instituttet hædrede på hendes 85 års fødselsdag har arbejdet 2 gange ugentligt med registrerings opgaver.

Sekretariatsfunktioner.

Arktisk Institut har i 2003 fungeret som sekretariat for.

- Alf Trolle og Hustru Bergliot Trolle's (født Holm) legat til minde om Danmark-ekspeditionen,
- Dansk-Grønlandsk Kulturfond.
- Scorebysundkomiteen,
- Ejnar Mikkelsens Mindefond.

Aktivitetsliste 2004.

Igangværende aktiviteter:

KUM-I projektet: digitalisering, sikkerhedskopiering samt registrering af Als fotosamling op til 1930. Projektet er støttet af kulturministeriets tipsmidler.

Leif Vanggaard: Nyudgivelse af Arktisk Instituts Nødhjælp i samarbejde med Grønland og Danmarks Geologiske Undersøgelser.

Oversættelse af Arktisk Instituts Nødhjælp til engelsk.

Biografisk leksikon for Grønland..

Eksperimentel forskning i menneskets temperaturregulering. (Tage Vanggaard fonden)

Planlagte nye og opfølgende projekter 2004:

KUM-II projektet: videreførelse af KUM I fra 1930 og fremover så langt midlerne rækker.

Det har gennem de sidste 3 år været og er fortsat gennem de kommende år hensigten at gøre så store dele af Arktisk Instituts samlinger som muligt tilgængelige på internettet, samt i samarbejde med andre arkiver, at skabe en samlet stor grønlandsk foto og dokumentbase, bygget over SIULLEQ..

Om- og nyregistrering, samt digitalisering af Arktisk Instituts dokumentssamling (støttet af midler fra Augustinus Fonden og BG-Fonden).

Internet skoletjeneste for Grønlandske skoler, biblioteker m.v. på grundlag af Arktisk Instituts fotosamlinger støttet af Nunafonden.

Biografisk leksikon (Leif Vanggaard projekt). At samle de eksisterende biografiske arbejder på internettet støttet af Nunafonden.

Leif Vanggaard, direktør